

Παράνομη μεταφορά λαθρομεταναστών**ΤρΠλημΓυθ 271/1997**Πρόεδρος **Χ. Μωραϊτάκης**Εισαγγελέας **Ρ. Τάτσης**Δικηγόροι **Η. Μανωλάκος, Α. Μπαλιτσάρη,****Κ. Λαγωνικάκος**

Διατάξεις: άρθρα 4 [παρ. 1, 3], 33 [παρ. 1 εδ. α', β', γ'] **Ν 1975/19991**, 4 [παρ. 1-3], 33 [παρ. 1 εδ. α', β', γ'], 1, 31 [παρ. 1] της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951

Παράνομη μεταφορά λαθρομεταναστών, Παράνομη είσοδος στη χώρα, Πρόσφυγες, Άρση αξιοποιήσιμου

Οι κατηγορούμενοι μετέφεραν παράνομα λαθρομετανάστες με πλοιάριο και όταν εξαιτίας θαλασσοταραχής σημειώθηκε ουσιώδης παρέκκλιση από την προκαθορισμένη πορεία προσέγγισαν τις δυτικές ακτές της Μάνης, όπου τους αποβίβασαν. Στη συνέχεια, οι Λιμενικές Αρχές, κατόπιν σχετικής έρευνας που διεξήγαγαν λόγω πυρκαγιάς στο παραπάνω σκάφος, προέβησαν στη σύλληψη των προαναφερομένων λαθρομεταναστών. Το δικαστήριο απέρριψε τις αιτήσεις τους για πολιτικό άσυλο, διότι υπεβλήθησαν με σημαντική καθυστέρηση, όταν πλέον όλοι είχαν συγκεντρωθεί στο Αστυνομικό Τμήμα. Κατά την άποψη, όμως, της μειοψηφίας συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την αναγνώρισή τους ως πολιτικών προσφύγων, καθώς συνελήφθησαν σχεδόν αμέσως μετά την αποβίβασή τους και χωρίς να προλάβουν οι ίδιοι να παρουσιαστούν στις αστυνομικές αρχές για να ζητήσουν πολιτικό άσυλο, όπως το επιθυμούσαν.

[...]

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων της κατηγορίας, που εξετάστηκαν ενόρκως στο Δικαστήριο τούτο, καθώς και τα έγγραφα που αναγνώστηκαν και αναφέρονται στα πρακτικά, τις απολογίες των κατηγορουμένων και την όλη αποδεικτική διαδικασία, αποδείχθηκαν τα εξής:

Ο 3ος κατηγορούμενος τους τελευταίους μήνες ασκούσε στη Λιβύη επιχείρηση αλιείας, χρησιμοποιώντας για το σκοπό αυτό το υπό σημαία Λιβύης πλοιάριο «W.», το οποίο είχε μισθώσει από των αγνώστων στοιχείων ιδιοκτήτη του. Οι δε 1ος και 2ος των κατηγορουμένων ήταν φίλοι και συνεργάτες του 3ου κατά την άσκηση της παραπάνω επιχείρησης. **Περί τα μέσα Μαΐου τρέχοντος έτους, οι τρεις πρώτοι των κατηγορουμένων συνέλαβαν την ιδέα εκμεταλλεύσεως του ανωτέρω αλιευτικού πλοιαρίου με τη μέθοδο της μεταφοράς λαθρομεταναστών, η οποία θα τους απέδιδε κέρδη πολύ μεγαλύτερα από αυτά της αλιευτικής επιχείρησης.** Ήλθαν λοιπόν σε επαφή με κάποιον από τα κυκλώματα, που διακινούν λαθρομετανάστες από την Αφρική προς την Ευρώπη, και ανέλαβαν να μεταφέρουν 29 λαθρομετανάστες (δηλαδή τους υπόλοιπους κατηγορουμένους) προς την Ελλάδα ή την Ιταλία. Οι λαθρομετανάστες αυτοί κατέβηκαν για τη μεταφορά τους (κατά μέσο όρο) το ποσό των 700 δολαρίων ΗΠΑ ο καθένας σε πράκτορες του κυκλώματος, και κατόπιν, βάσει των οδηγιών που έλαβαν, προσήλθαν τις εσπερινές ώρες της Πέμπτης, 29.5.1997, σε ερημικό κόλπο της Βεγγάζης, από όπου θα γινόταν η αναχώρησή τους. Πράγματι, όταν νύχτωσε, κατέπλευσε στον ανω-

τέρω κόλπο το πλοιάριο «W.» με κυβερνήτη τον 3ο κατηγορούμενο και πλήρωμα τους 1ο και 2ο και παρέλαβε με πλήρη μυστικότητα τους υπόλοιπους κατηγορουμένους, οι οποίοι κλείστηκαν στο αμπάρι του πλοίου, προκειμένου να μεταφερθούν, υπό αυτές τις ζώωδες συνθήκες, στην υποτιθέμενη «Γη της Επαγγελίας».

Πρόθεση του 3ου κατηγορουμένου ήταν να οδηγήσει το σκάφος σε κάποια ερημική ακτή της Αττικής, ώστε να φθάσουν εύκολα οι λαθρομετανάστες στην Αθήνα. Εξαιτίας όμως της θαλασσοταραχής, που συνάντησε το πλοίο ενώ έπλεε δυτικά της Κρήτης, σημειώθηκε ουσιώδης παρέκκλιση από την πορεία του, και έτσι τη νύχτα της 1ης προς 2α Ιουνίου 1997 το σκάφος βρέθηκε κοντά στις δυτικές ακτές της Μάνης. Λίγο μετά τα μεσάνυχτα οι τρεις πρώτοι κατηγορούμενοι άρχισαν να αποβιβάζουν τμηματικά τους λαθρομετανάστες, ώστε να καταστεί δυσχερέστερη η σύλληψή τους. Ανεξακρίβωτος αριθμός αποβιβάστηκε στο Μαρμάρι της Κοινότητας Λάγιας Λακωνίας και επίσης ανεξακρίβωτος αριθμός αποβιβάστηκε στα Άλκα. Περί το λυκαυγές, το πλοιάριο, ενώ προχωρούσε προς βορρά, παράλληλα προς τις δυτικές ακτές της Μάνης, παρουσίασε υπερθέρμανση της μηχανής του, η οποία καθιστούσε αδύνατη τη συνέχιση του ταξιδιού. Τότε ο 3ος κατηγορούμενος προσέγγισε στην παραλιακή θέση «Χοτάσια» του Δήμου Οιτύλου, όπου αποβιβάστηκαν οι υπόλοιποι λαθρομετανάστες καθώς και οι τρεις πρώτοι κατηγορούμενοι, εγκαταλείποντας το πλοίο στην τύχη του. Εν τω μεταξύ η υπερθέρμανση της μηχανής κατέληξε σε περιορισμένη εκτάσεως πυρκαγιά, η οποία έγινε αντιληπτή από διερχόμενα πλοία, που ανέφεραν το γεγονός στο θάλαμο επιχειρήσεων του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Έτσι ειδοποιήθηκαν οι πλησιέστερες Λιμενικές Αρχές, όργανα των οποίων έφθασαν στη θέση «Χοτάσια», όπου βρήκαν το εγκαταλελειμμένο σκάφος. Η απουσία ανθρώπων κίνησε υποψίες για αποβίβαση λαθρομεταναστών και για το λόγο αυτό ειδοποιήθηκαν σχετικά όλες οι γειτονικές Λιμενικές και Αστυνομικές Αρχές, οι οποίες άρχισαν έρευνες, με αποτέλεσμα τη σταδιακή σύλληψη των κατηγορουμένων, οι οποίοι εν τω μεταξύ κυκλοφορούσαν περιπλανώμενοι στην περιοχή, προσπαθώντας να βρουν τρόπο για να μεταβούν στην Αθήνα.

Σημειώνεται ότι κανείς από τους κατηγορουμένους δεν επεδίωξε να έλθει σε επαφή με οποιαδήποτε Λιμενική, Αστυνομική ή άλλη Αρχή, προκειμένου να υποβληθεί στον νόμιμο αστυνομικό και διαβατηριακό έλεγχο. Άλλωστε οι περισσότεροι από αυτούς δεν είχαν καν διαβατήριο. Όσον αφορά δε στην προβαλλόμενη από τους κατηγορουμένους ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα, σημειώνεται ότι οι κατηγορούμενοι υπέβαλαν αιτήσεις πολιτικού ασύλου με σημαντική καθυστέρηση, όταν πλέον είχαν όλοι συγκεντρωθεί στο Αστυνομικό Τμήμα Γυθείου για να προσαχθούν στο παρόν Δικαστήριο με τη διαδικασία του αυτοφώρου. **Η τακτική αυτή δεν είναι ιδιαίτερα πειστική ως προς την ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα, διότι κατά την κοινή πείρα και λογική ένα άτομο, που πράγματι έχει την ιδιότητα αυτή, εισέρχεται φανερά στη χώρα, στην οποία επιθυμεί να καταφύγει, και δεν τηρεί στάση όπως αυτή των κατηγορουμένων, η οποία καθιστά σαφές ότι πρόκειται για οικονομικούς πρόσφυγες, που προσπαθούν να περάσουν από υπανάπτυκτες χώρες στην Ευρώπη για να βελτιώσουν το βιοτικό επίπεδο των ίδιων και των οικογενειών τους.**

Από τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά προκύπτει, κατά την ομόφωνη κρίση του παρόντος Δικαστηρίου ότι οι τρεις πρώτοι κατηγορούμενοι αφ' ενός μεν διευκόλυναν, με σκοπό το παράνομο κέρδος, τη μεταφορά και προώθηση στο ελληνικό έδαφος αλλοδαπών, οι οποίοι δεν είχαν δικαίωμα εισόδου στο έδαφος αυτό, αφ' ετέρου δε εισήλθαν και οι ίδιοι στο ελληνικό έδαφος χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις (παράβαση άρθρων 33 παρ. 1 εδ. α', β' και γ' Ν 1975/1991 κατά συρροή και παράβαση άρθρου 4 παρ. 1-3 του ίδιου νόμου). Συνεπώς, κατά την ομόφωνη κρίση του παρόντος Δικαστηρίου, οι τρεις πρώτοι κατηγορούμενοι πρέπει να κηρυχθούν ένοχοι των ανωτέρω πράξεων, που τους αποδίδονται με το κατηγορητήριο.

Όσον αφορά στους λοιπούς κατηγορούμενους, κατά τη γνώμη που επεκράτησε στο παρόν Δικαστήριο, από το αποδεικτικό υλικό που προαναφέρθηκε, σαφώς προκύπτει η εισόδος των ανθρώπων αυτών στο ελληνικό έδαφος χωρίς νόμιμα ταξιδιωτικά έγγραφα και χωρίς αστυνομικό και διαβατηριακό έλεγχο και συνεπώς στοιχειοθετείται ως προς τους κατηγορούμενους αυτούς η αξιόποινη παράβαση του άρθρου 4 παρ. 1-3 Ν 1975/1991, που τους αποδίδεται με το κατηγορητήριο.

Παράλληλα όμως αποδείχθηκε ότι οι ανωτέρω κατηγορούμενοι ωθήθηκαν στην τέλεση της πράξεως αυτής από μη ταπεινά αίτια και συγκεκριμένα από την πολύ κακή οικονομική κατάσταση των πατριδων τους, εξ αιτίας της οποίας αποφάσισαν να έλθουν και να εργασθούν στη χώρα μας ως λαθρομετανάστες, για να βελτιώσουν κάπως το βιοτικό επίπεδο των ίδιων και των οικογενειών τους. Συνεπώς, κατά την πλειοψηφούσα γνώμη, οι κατηγορούμενοι αυτοί πρέπει να κηρυχθούν ένοχοι της ανωτέρω πράξεως με το ελαφρυντικό των μη ταπεινών αιτιών (άρθρο 84 παρ. 2β' ΠΚ).

Κατά τη γνώμη όμως του μέλους του παρόντος Δικαστηρίου, Πρωτοδίκη, Βασιλικής Κουτράκου, ως προς τους 4ο έως και 32 κατηγορούμενους πρέπει να τονισθούν τα εξής:

Η θέσπιση της ποινικής κυρώσεως σε περίπτωση εισόδου αλλοδαπού στο ελληνικό έδαφος χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις γίνεται με ρητή επιφύλαξη (άρθρο 4 παρ. 3 του Ν 1975/1991) των διατάξεων της Πολυμερούς Συμβάσεως της Γενεύης και του Πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης, τις οποίες έχει προ πολλού κυρώσει η Ελληνική Πολιτεία με το ΝΔ 3989/1959 και τον ΑΝ 389/1968 αντίστοιχα και οι οποίες για το λόγο αυτό και σύμφωνα με το άρθρο 28 του Συντάγματος αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού δικαίου και υπερσχύουν κάθε άλλης αντίθετης διάταξης, έχουν δηλαδή αυξημένη ισχύ (βλ. και ΑΠ 641/1993 ΠοινΧρ ΜΓ, 637, Δ. Σιδέρη, Εισ. Εφετών, Νομολογία των Πρωτοβαθμίων Ποινικών Δικαστηρίων ως προς τους Πολιτικούς Πρόσφυγες, ΝοΒ 43, 1995, σελ. 773).

Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 1 της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951, οι συμβαλλόμενες χώρες δεν θα επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις σε πρόσφυγες λόγω παράνομης εισόδου ή διαμονής, αν αυτοί προερχόμενοι απ' ευθείας από τη χώρα, όπου η ζωή ή η ελευθερία τους απειλείται κατά την έννοια του άρθρου 1 της Συμβάσεως αυτής, εισέρχονται ή ευρίσκονται ήδη επί του εδάφους αυτών χωρίς άδεια, με την επιφύλαξη αφ' ενός μεν να παρυσιαστούν αμελητί στις αρχές, αφ' ετέρου δε να δώσουν επαρκείς εξηγήσεις για την παράνομη είσοδο ή διαμονή τους. Θεσπίζεται έτσι με τις παραπάνω διατάξεις, που, όπως προαναφέρθηκε, έχουν αυξημένη τυπική ισχύ, προσωπικός λόγος απαλλαγής,

των προσφύγων από την ποινή (δυσητικός), (βλ. Δ. Σιδέρη, ό.π., σελ. 775).

Πρέπει εξάλλου να τονισθεί ότι η εξακρίβωση των προϋποθέσεων του προσωπικού λόγου απαλλαγής εναπόκειται στην ουσιαστική κρίση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού (Εισαγγελέα Δικαστηρίου) σε κάθε στάδιο της ποινικής διαδικασίας μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση. Η εν προκειμένω κρίση του δικαστικού λειτουργού δεν εξαρτάται από προηγούμενη υποβολή αιτήσεως του πρόσφυγα στην αρμόδια διοικητική αρχή για να του χορηγηθεί πολιτικό άσυλο ούτε από την παραδοχή ή όχι της αιτήσεώς του αυτής, αφού μάλιστα η αντίστοιχη πράξη της Διοικήσεως - θετική ή αρνητική - έχει μόνο διαπιστωτικό χαρακτήρα (άρθρο 1 και 2 του ΠΔ 83/1993).

Πράγματι ένα πρόσωπο είναι πολιτικός πρόσφυγας από τη στιγμή που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις, που καθορίζονται στο άρθρο 1 της Συμβάσεως της Γενεύης (βλ. Εγχειρίδιο για τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων» του Ύπατου Αρμοστή ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, σελ. 11). Περαιτέρω πρέπει να παρατηρηθεί ότι: α) για να αναγνωρισθεί ένα πρόσωπο ως πολιτικός πρόσφυγας δεν απαιτείται να προέρχεται κατ' ευθείαν από τη χώρα της ιθαγένειάς του (όπως ορίζει το άρθρο 31 παρ. 1 της Συμβάσεως), αλλά μπορεί να προέρχεται και από τρίτη χώρα. Αρκεί να συντρέχουν οι λοιποί νόμιμοι όροι για την αναγνώρισή του ως πολιτικού πρόσφυγα (βλ. ΣΤΕ Ολ 830/1985), β) δεδομένου ότι η χώρα μας δεν έχει διατυπώσει εδαφική επιφύλαξη σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. β εδ. 1 της Συμβάσεως (όπως η Τουρκία), είναι αυτονόητο ότι τα γεγονότα που καθιστούν κάποιο πολιτικό πρόσφυγα δεν απαιτείται να έχουν λάβει χώρα στην Ευρώπη, αλλά σε οποιοδήποτε σημείο της υδρογειώδους (βλ. Δ. Σιδέρη, ό.π., σελ. 775), γ) η εμφάνιση του πρόσφυγα, που παράνομα διήλθε τα σύνορα της χώρας, ενώπιον της Δημόσιας Αρχής, επιβάλλεται να γίνει «αμελητί», δηλαδή χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Ωστόσο, πρέπει παράλληλα να συνεκτιμώνται οι ποικίλες δυσχέρειες που αντιμετωπίζει ο πρόσφυγας στη χώρα καταφυγής (όπως άγνοια γλώσσας, κοινωνικού περιβάλλοντος, ο φόβος των συνεχών διώξεων στη χώρα του, που τον αναγκάζουν να κρύβεται, ενδεχόμενη προκατάληψη, κ.λπ.). Ο νομικός κανόνας «ουδείς υποχρεούται εις τα αδύνατα» επιβάλλεται εν προκειμένω να λαμβάνεται σοβαρώς υπόψη (βλ. Δ. Σιδέρη, ό.π., σελ. 775).

Τέλος πρέπει να τονισθεί ότι η τυχόν καταδίκη του πολιτικού πρόσφυγα για το έγκλημα της παράνομης εισόδου στη χώρα είναι προφανές ότι θα έχει ολέθριες συνέπειες για την ελευθερία του ή ακόμη και τη ζωή του. Συγκεκριμένα θα ακολουθήσει ως συνέπεια της καταδίκης του η απέλασή του έξω από την Ελληνική Επικράτεια (άρθρο 74 παρ. 1 ΠΚ και άρθρο 27 Ν 1975/1991, βλ. σχετ. και ΓνωμΕισΑΠ 1/1993 ΠοινΧρ ΜΓ, 225). Έτσι όμως θα συντελεσθεί η παράδοσή του στις διωκτικές αρχές της χώρας καταγωγής του, από τις οποίες επεζητήσε να διαφύγει για να διασωθεί (βλ. Δ. Σιδέρη, ό.π., σελ. 778).

Στην προκειμένη περίπτωση, από όλο το αποδεικτικό υλικό αποδείχθηκε - κατά την κρίση του μειοψηφούντος μέλους του Δικαστηρίου - ότι οι 4οι έως και 32οι κατηγορούμενοι έχουν την ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα κατ' άρθρο 1 στοιχ. Α' παρ. 2 της Σύμβασης της Γενεύης, καθόσον δικαιολογημένα φοβούνται ότι θα υποστούν διώξεις εξαιτίας της φυλής, της θρησκείας ή της εντάξεώς τους σε κάποια κοινωνική ομάδα σε χώρα, της οποίας έχουν την ιθαγένεια (βλ. σχετικά με τα ανω-

τέρω τις καταθέσεις των ιδίων προανακριτικά και στο ακροατήριο του παρόντος Δικαστηρίου, σε συνδυασμό με το λαμβανόμενο υπόψη ως δίδαγμα της κοινής πείρας πλήθος πληροφοριών από τα ΜΜΕ - τύπος, τηλεόραση κ.λπ. - σχετικά με την κατάσταση ποικίλων διώξεων που επικρατεί σε βάρος ορισμένων κοινωνικών ομάδων στις χώρες καταγωγής τους). **Δήλωσαν δε ότι επιθυμούν πολιτικό άσυλο, αμέσως μόλις τούτο κατέστη δυνατό, λαμβανομένου υπόψη ότι αγνοούν όλοι την ελληνική γλώσσα και ότι συνελήφθησαν από την αστυνομία ως λαθρομετανάστες, σχεδόν αμέσως μετά την αποβίβαση τους στις ερημικές ακτές της Μάνης και πριν προλάβουν να παρουσιαστούν οι ίδιοι στις Αρχές για να ζητήσουν πολιτικό άσυλο, όπως επιθυμούσαν.**

Πρέπει λοιπόν να κηρυχθούν αθώοι της πράξης για την οποία κατηγορούνται.

Για τους λόγους αυτούς

Δικάζει με παρόντες τους κατηγορούμενους: [...]

Κηρύσσει τους κατηγορούμενους ενόχους για το ότι:

Στις παραλιακές θέσεις, Μαρμάρι της κοινότητας Λάγιας Λακωνίας, Αλίκων Λακωνίας και Χοτάσιας του Δήμου Οιτύλου Λακωνίας του Μεσσηνιακού κόλπου, στις 2 Ιουνίου 1997 ετέλεσαν αντίστοιχα τα εξής εγκλήματα και συγκεκριμένα:

Α. Οι πρώτος (1ος), Μ.Α.Η., ο δεύτερος (2ος), Α.Α., και τρίτος, (3ος) Σ.Μ., αντιστοίχως κατηγορούμενοι, όντας πλοίαρχοι και συγκυβερνήτες πλωτού μέσου μεταφοράς, μετέφεραν από το εξωτερικό στην Ελλάδα και διευκόλυναν τη μεταφορά και προώθηση στο ελληνικό έδαφος αλλοδαπών, οι οποίοι δεν είχαν δικαίωμα εισόδου στο ελληνικό έδαφος, ενεργώντας τη μεταφορά αυτή με σκοπό το παράνομο κέρδος, αν και αυτό απαγορεύεται, καθόσον πλοίαρχοι και συγκυβερνήτες του αλιευτικού σκάφους «W.» με σημαία Λιβύης, μήκους 12-13 μέτρων, τυγχάνοντες, μετέφεραν με το αλιευτικό σκάφος αυτό από λιμάνι της Βεγγάζης Λιβύης και αποβίβασαν στις προαναφερόμενες παραθαλάσσιες θέσεις του Μεσσηνιακού κόλπου τους λοιπούς ως άνω είκοσι εννέα (29) αναφερόμενους συγκατηγορούμενούς τους αλλοδαπούς Ιρακινής, Αλγερινής, Λιβανικής, Μαροκινής, Συριακής, Τυνησιακής και Αιγυπτιακής υπηκοότητας αντιστοίχως, αν και γνώριζαν ότι οι αλλοδαποί συγκατηγορούμενοί τους αυτοί δεν κατείχαν κανονικά και ισχύοντα διαβατήρια ή άλλα ταξιδιωτικά έγγραφα, αναγνωριζόμενα από διεθνείς συμβάσεις, που να φέρουν, όπως απαιτείται, έγκυρη και ισχύουσα θεώρηση εισόδου (VISA) στη χώρα μας, για την ως άνω δε μεταφορά από το εξωτερικό στη χώρα μας και τη διευκόλυνση της μεταφοράς και προώθησης στο ελληνικό έδαφος, οι κατηγορούμενοι αυτοί εισέπραξαν από κάθε έναν των προαναφερομένων είκοσι εννέα (29) αλλοδαπών συγκατηγορουμένων τους το χρηματικό ποσό των επτακοσίων (700) δολαρίων ΗΠΑ.

Β. Όλοι οι ως άνω τριάντα δύο (32) κατηγορούμενοι, όντας αλλοδαποί, εισήλθαν στο ελληνικό έδαφος χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, αν και αυτό απαγορεύεται, καθόσον υπήκοοι τυγχάνοντες αντιστοίχως, Ιράκ, Αλγερίας, Λιβάνου, Μαρόκου, Συρίας, Τυνησίας και Αιγύπτου, εισήλθαν λάθρα από τις προαναφερόμενες παραθαλάσσιες θέσεις του Μεσσηνιακού κόλπου στο ελληνικό έδαφος, προερχόμενοι από τη Βεγγάζη της Λιβύης, χωρίς να είναι εφοδιασμένοι με νόμιμο διαβατή-

ριο ή άλλο ταξιδιωτικό έγγραφο και χωρίς να υποστούν κατά την είσοδό τους αυτή τον κεκανονισμένο αστυνομικό και διαβατηριακό έλεγχο από τα αρμόδια όργανα του Αστυνομικού Τμήματος Αρεόπολης Λακωνίας.

Το Δικαστήριο δέχεται ότι οι 4ος έως και 32ος κατηγορούμενοι ετέλεσαν την πράξη τους αυτή από αίτια μη ταπεινά.

Όλα τα παραπάνω διερμηνεύτηκαν από τη διερμηνέα στους κατηγορούμενους.

[...]

Επειδή οι πράξεις για τις οποίες κηρύχθηκαν ένοχοι οι κατηγορούμενοι προβλέπονται και τιμωρούνται από τα άρθρα 12, 14, 16, 17, 18, 26 παρ. 1, 27, 51, 53, 84 παρ. 2 β' και 94 παρ. 1 του ΠΚ και των άρθρων 33 παρ. 1 εδ. α', β' και γ' και 4 παρ. 1 και 3 του Ν 1975/1991.

Κατά τα άρθρα 79 και 80 του Ποινικού Κώδικα, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τόσο τη βαρύτητα των εγκλημάτων όσο και την προσωπικότητα των κατηγορουμένων, που κηρύχθηκαν ένοχοι. Για την εκτίμηση της βαρύτητας των εγκλημάτων το Δικαστήριο αποβλέπει στη βλάβη, που προξένησαν τα εγκλήματα ή στον κίνδυνο, που προκάλεσαν, στη φύση, στο είδος και στο αντικείμενο των εγκλημάτων, καθώς επίσης σε όλες τις περιστάσεις χρόνου, τόπου, μέσων και τρόπου που συνόδευσαν την προπαρασκευή ή την εκτέλεσή τους, στην ένταση του δόλου ή στο βαθμό της αμέλειας των κατηγορουμένων. Κατά την εκτίμηση της προσωπικότητας των κατηγορουμένων το Δικαστήριο σταθμίζει ιδίως το βαθμό της εγκληματικής τους διάθεσης που εκδήλωσαν κατά τις πράξεις.

Για να τον διαγνώσει με ακρίβεια εξετάζει τα αίτια που τους ώθησαν στην εκτέλεση των εγκλημάτων, την αφορμή που τους δόθηκε και το σκοπό που επεδίωξαν, το χαρακτήρα τους και το βαθμό της ανάπτυξής τους, τις κοινωνικές και ατομικές περιστάσεις και την προηγούμενη ζωή τους, τη διαγωγή τους κατά τη διάρκεια των πράξεων και μετά τις πράξεις, ιδίως τη μετάνοια που επέδειξαν και την προθυμία τους να επανορθώσουν τις συνέπειες τους πράξεών τους, συνάμα δε τόσο τους οικονομικούς τους όρους, όσο και των μελών της οικογενείας τους. Έχοντας όλα τα στοιχεία αυτά υπόψη, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να τους επιβληθούν οι ποινές, που αναφέρονται στο διατακτικό της παρούσης.

Επειδή συντρέχει περίπτωση να εφαρμοστεί το άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα.

Επειδή από την ποινή που θα επιβληθεί στους κατηγορούμενους πρέπει να αφαιρεθεί ο χρόνος της προσωρινής τους κράτησης, σύμφωνα με το άρθρο 371 παρ. 4 του ΚΠοινΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 87 του ΠΚ.

Επειδή πρέπει κατά το άρθρο 76 του ΠΚ και άρθρο 373 του ΚΠΔ να διαταχθεί η απόδοση στους ιδιοκτήμονες των κατασχεθέντων, διά των πιο πάνω εκθέσεων κατασχέσεως που διαβάστηκαν, σύμφωνα με το διατακτικό, διότι δεν προέκυψε οποιαδήποτε σχέση των κατασχεθέντων προς τα εγκλήματα, για τα οποία κηρύχθηκαν ένοχοι οι κατηγορούμενοι.

Για τους λόγους αυτούς

Καταδικάζει τους κατηγορούμενους, που κηρύχθηκαν, ένοχοι:

Σε φυλάκιση δύο (2) ετών και χρηματική ποινή 500.000 δραχμών, για κάθε μεταφερόμενο, για την πρώτη πράξη και σε φυ-

λάκιση τριών (3) μηνών για τη δεύτερη πράξη, τον καθένα από τους τρεις (3) πρώτους κατηγορούμενους. Επίσης καταδικάζει τον καθένα από τους λοιπούς κατηγορούμενους, σε φυλάκιση τριάντα ημερών.

Επιβάλλει στον καθένα κατηγορούμενο και τα δικαστικά έξοδα της παρούσης δίκης, που ανέρχονται σε 25.000 δραχμές, εισπρακτέα και με προσωπική τους κράτηση.

[...]

Το Δικαστήριο καθορίζει, στον καθένα από τους τρεις πρώτους κατηγορούμενους, συνολική ποινή φυλάκισης 4 ετών και 5 μηνών, η οποία αποτελείται από τη βαρύτερα ποινή φυλάκισης των 2 ετών ως ποινή βάσης η οποία προσαυξάνεται κατά ένα (1) μήνα από κάθε μία από τις συντρέχουσες ποινές.

Καθορίζει επίσης συνολική ποινή σε χρήμα στον καθένα από τους τρεις (3) πρώτους κατηγορούμενους, σε δραχμές 3.300.000, η οποία αποτελείται από τη χρηματική ποινή των 500.000 δραχμών της μιας πράξεως ως ποινή βάσης, η οποία προσαυξάνεται κατά 100.000 δραχμές από κάθε μία από τις συντρέχουσες ποινές σε χρήμα.

Αφαιρεί από την ποινή φυλάκισης που επιβλήθηκε στον καθένα κατηγορούμενο, το χρόνο της προσωρινής τους κράτησης από ... μέχρι ..., δηλαδή τεσσάρων ημερών.

Επικυρώνει τις κατασχέσεις.

Διατάζει την απόδοση, τους σκάφους στον ιδιοκτήμονα και των χρημάτων στους κατηγορούμενους, που κατασχέθηκαν σύμφωνα με τις από ... και ... εκθέσεις κατασχέσεως του Σημαιοφόρου του Λιμενικού Σώματος Ν.Σ., όπως αναφέρονται αυτά και περιγράφονται με λεπτομέρεια στις παραπάνω εκθέσεις κατασχέσεως.

[...]

Για τους λόγους αυτούς

Μετατρέπει την ποινή φυλάκισης των 26 ημερών που επιβλήθηκε στον καθένα από τους 4ο έως και 32ο κατηγορούμενους σε χρηματική και καθορίζει το ποσό για κάθε ημέρα φυλάκισης σε 1.500 δραχμές.

Αποφαινεται ότι η τυχόν έφεση, που θα ασκηθεί από τους τρεις πρώτους κατηγορούμενους, δεν θα έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Διατάσσει την απέλαση των κατηγορουμένων μετά την έκτιση των ποινών που τους επιβλήθηκαν.

Σημειώνεται ότι όλα αυτά που ελέγχθησαν κατά τη διαδικασία της παρούσης δίκης, διαβιβαζόντουσαν στους κατηγορούμενους από τη διερμηνέα, μεταφραζόμενα από την Ελληνική στην Αραβική γλώσσα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

✍ Η ανωτέρω σχολιαζόμενη απόφαση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, διότι ασχολείται με το φλέγον στις ημέρες μας ζήτημα των αλλοδαπών που υποβάλλουν αίτηση για παροχή πολιτικού ασύλου, ώστε να αναγνωρισθούν ως πολιτικοί κ.λπ. πρόσφυγες, κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 2 της Σύμβασης ΟΗΕ 1951 για το καθεστώς των προσφύγων (επικυρώθηκε στην Ελλάδα με το ΝΔ 3989 της 19/26.9.1959, ενώ το συναφές με αυτήν Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων επικυρώθηκε με τον ΑΝ 389 της 26.4/4.6.1968).

Παρουσιάζει μάλιστα η απόφαση αυτή ακόμη μεγαλύτερο ενδιαφέρον, διότι ενώ η πλειοψηφία των δικαστών έκρινε με

μία οπωσδήποτε σύντομη αιτιολογία ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν υφίστατο θέμα αναγνώρισης στους κατηγορούμενους της προσφυγικής ιδιότητας, τουναντίον η μειοψηφία, με μία εντυπωσιακά εμπειριστατωμένη γνώμη, αποφαίνεται ότι οι περί προσφύγων διατάξεις της Σύμβασης του ΟΗΕ θα έπρεπε εδώ να τύχουν εφαρμογής. Υπάρχει έτσι στην απόφαση αυτή μία εντυπωσιακή σύγκρουση απόψεων, που συντελεί σε μία βαθύτερη και σφαιρικότερη κατανόηση του όλου προβλήματος, αφού η μεν πλειοψηφία, διερμηνεύοντας μία γενικότερη αντίληψη των δικαστηρίων μας, επιδεικνύει ένα προφανή σκεπτικισμό, μήπως με τέτοιες αναγνωρίσεις ανοίξει τελικά ο «ασκός του Αϊόλου» και πλημμυρίσει η Χώρα από αλλοδαπούς, ενώ αντίθετα η μειοψηφία, υιοθετεί επί του θέματος μία άλλη, περισσότερο «ανοικτή» και ανθρωποκεντρική αντίληψη.

Βέβαια, είναι γεγονός ότι πέρα από την προαναφερθείσα Σύμβαση του ΟΗΕ (Γενεύης) και του Πρωτοκόλλου της, σειρά συνταγματικών διατάξεων της έννομης τάξης μας, αλλά επίσης διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του Διεθνούς Συμφώνου του ΟΗΕ για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, της Σύμβασης του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων, καθώς και του εσωτερικού μας δικαίου, επιβάλλουν, σε κάθε περίπτωση όπου πιθανολογείται η ύπαρξη της προσφυγικής ιδιότητας, μία ενδελεχή εξέταση της ενλόγου περίπτωσης και, σε καταφατική απάντηση, αντίστοιχες ενέργειες για την περαιτέρω αναγνώριση αυτής της ιδιότητας (για τις διατάξεις περί νομικής προστασίας των προσφύγων βλ. ιδίως τη μονογραφία της Π. Νάσκου-Περράκη: Το νομικό καθεστώς των προσφύγων στη διεθνή και ελληνική έννομη τάξη, Αθήνα - Κομοτηνή, Α.Ν.Σάκκουλας, 1991, τις μελέτες των Αντώνη Μπρεδήμα και Νικόλαου Σιταρόπουλου στο Νομικό Βήμα, αντίστοιχα τόμ. 38:1990, 561-580 και τόμ. 45:1997, 910-924, τις κατωτέρω σημειούμενες εργασίες του Εισαγγελέα Εφετών Δημ. Σιδέρη, καθώς και το «Εγχειρίδιο για τις Διαδικασίες και τα Κριτήρια Καθορισμού του Καθεστώτος των Προσφύγων», που εκδόθηκε στην Αθήνα από το γραφείο του Υπάτου Αρμοστή των Ην. Εθνών για τους Πρόσφυγες τον Αύγουστο 1989, α' ξενόγλωσση έκδ., Γενεύη 1979).

Από την άλλη πλευρά, σημαντικές είναι και οι δυσχέρειες για τη διαπίστωση αυτής της ιδιότητας σε κάθε συγκεκριμένη υπόθεση, αφού ο αλλοδαπός -λόγω της εικαζομένης εσπευσμένης φυγής του από τη χώρα καταγωγής από φόβο δικαιολογημένης καταδίωξης- δεν έχει συνήθως μαζί του κάποια στοιχεία που μπορούν να τεκμηριώσουν τους ισχυρισμούς του για καταδίωξη κ.λπ. Ούτε βεβαίως μία εισαγγελική ή δικαστική αρχή έχει στις περισσότερες περιπτώσεις τις αναγκαίες γνώσεις για το τι είδους πολιτικο - θρησκευτικο - κοινωνικές συνθήκες επικρατούν σε κάθε χώρα της υφείλου, ώστε να μπορεί να αξιολογήσει σωστά τους ισχυρισμούς όσων ζητούν πολιτικό άσυλο. Υπό το πρίσμα αυτό, στη σχολιαζόμενη απόφαση, ούτε η γνώμη της πλειοψηφίας ως προς το θέμα του πολιτικού ασύλου είναι πειστική, όταν θεωρεί πως η υποβολή του σχετικού αιτήματος έπρεπε να έχει γίνει «αμελλητί», αφού ένας αλλοδαπός ενδέχεται να καθυστερήσει στην υποβολή αυτού του αιτήματος προς αναγνώριση της προσφυγικής ιδιότητας για λόγους περιστασιακούς και όχι διότι στερείται όντως αυτής της ιδιότητας, αλλά ούτε και η γνώμη της μειοψηφίας επί του θέματος φαίνεται να ευσταθεί, αφού η αναγνώριση της ενλόγου ιδιότητας γίνεται από αυτήν κατά τρόπο γενικό και αόριστο, με βάση τα «διδάγματα της κοινής πείρας», ως προς την κατάσταση στις χώρες των κατηγορουμένων, και χωρίς να μνημονεύεται καν ποιες ακριβώς είναι οι χώρες αυτές. Ορθότερο θα ήταν λοιπόν, σε τέτοιες περιπτώσεις, δε

lege ferenda να ανατίθεται η διερεύνηση του εάν συντρέχει ή μη η ύπαρξη της προσφυγικής ιδιότητας πρωτίστως στο καθ' ύλην αρμόδιο όργανο του ΟΗΕ, που είναι η Υπάτη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες, αναλόγως, δε, να αντιμετωπίζεται η υπόθεση στη συνέχεια από τις διοικητικές και δικαστικές αρχές.

Με την ευκαιρία, ίσως, θα ήταν χρήσιμο να επισημανθεί στο σημείο αυτό ότι παλαιότερα, όταν εργαζόμουν ως Νομικός Σύμβουλος στη Μονάδα Νομικής Βοήθειας της Ύπατης Αρμοστείας ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, είχα αναθέσει σε δύο φοιτήτριες της Νομικής Σχολής Αθηνών και ήδη δικηγόρους, τις κ.κ. Αγγελική Γερουτσάκη και Αναστασία Ζιάκα, να ερευνήσουν το πόσο πολύ είναι γνωστή η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και εάν αυτή εφαρμόζεται στη χώρα μας από τα Ελληνικά Δικαστήρια για ποινικές υποθέσεις κατά αλλοδαπών (κυρίως για παράνομη είσοδο, έξοδο, πλαστογραφία και χρήση πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων). Έπειτα από έρευνα της σχετικής νομολογίας του Αυτόφωρου Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών για τα έτη 1984-1994 (152 αποφάσεις) προέκυψε ότι: τουλάχιστον κατά την εποχή της έρευνας (ιδίως, δε, όσον αφορά στα έτη 1988 και 1989, οπότε το πρόβλημα των αλλοδαπών άρχισε να οξύνεται), σε καμία απολύτως των περιπτώσεων δεν γίνεται μεία της Σύμβασης του ΟΗΕ περί Προσφύγων και μόλις σε 18 περιπτώσεις προσφύγων και 6 περιπτώσεις (απλώς) αλλοδαπών κατέληξαν τα δικαστήρια σε πλήρη αθώωσή τους π.χ. λόγω κατάστασης ανάγκης ή λόγω έλλειψης αποδείξεων ενοχής, αν και οπωσδήποτε η ποινική μεταχείριση όσων δήλωναν ή είχαν χαρακτηριστεί επισήμως ως πολιτικοί πρόσφυγες υπήρξε γενικώς επεικής (βλ. Αγγ. Γερουτσάκη και Αναστ. Ζιάκα, Η ποινική αντιμετώπιση παραβάσεων των προσφύγων και άλλων αλλοδαπών από την Ελληνική Νομολογία, στο συλλογικό έργο «Αντεγκληματική Πολιτική» με επιμέλεια Ν. Ε. Κουράκη, Αθήνα - Κομοτηνή, Α.Ν. Σάκουλας, σειρά «Ποινικά», αρ. 42, 1994, σελ. 378-406).

Η κατάσταση δεν φαίνεται να βελτιώθηκε πολύ κατά τα μετέπειτα έτη, εάν τουλάχιστον κρίνει κανείς από όσα διεπίστωσε, σε αντίστοιχη μεταγενέστερη έρευνά του για αποφάσεις παραμεθωρίων Πλημμελειοδικείων της Ανατολικής Ελλάδας, ο από ετών ασχολούμενος με τα θέματα των προσφύγων Εισαγγελέας Έφετών Δημ. Σιδέρης (βλ. τη μελέτη του στα ΠοινΧρ ΜΓ 1993, 1217-1237· πρβλ. επίσης, γενικότερα, και τις ενδιαφέρουσες μελέτες του στον Αρμενόπουλο, τόμ. 1996, 137-145, στα ΠοινΧρ ΜΖ 1997, 1233-1250 και στο ΝοΒ, τόμ. 47, 1999, 728-737).

Πιστεύω, λοιπόν, ότι θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο για την ορθότερη απονομή της δικαιοσύνης να καθιερωθεί εφεξής η ανάλυση των σχετικών ρυθμίσεων περί προσφύγων στο πλαίσιο διδασκαλίας της Εθνικής Σχολής Δικαστών ή/και στο πλαίσιο άλλων επιστημονικών σεμιναρίων για δικαστικούς λειτουργούς, έτσι ώστε η χώρα μας, χώρα η οποία άλλωστε ανέκαθεν περιέβαλε τους πρόσφυγες με ιδιαίτερες εγγυήσεις για τη διαφύλαξη της ζωής και της σωματικής τους ακεραιότητας (πρβλ. Ν.Ε. Κουράκη, Ο θεσμός του ασύλου στις αρχαίες ελληνικές πολιτείες, περ. «Πρόσφυγες», έκδοση της Ύπατης Αρμοστείας των Ην. Εθνών για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, τεύχ. 2, Ιούλιος 1989, σελ. 17-18), να μην υστερεί στον τομέα αυτόν και σήμερα, πολύ περισσότερο μάλιστα, αφού τούτο επιβάλλεται πλέον και από τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν ένα ευνομούμενο Κράτος Δικαίου και Προνοίας.

Νέστωρ Κουράκης,

Καθηγητής Νομικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών

Αίτηση αναγνώρισης πρόσφυγα

ΣΤΕ 3103/1997 Δ' Τμ.

Πρόεδρος Χ. Φατούρος, Αντιπρόεδρος
Σύμβουλοι Χ. Παραράς, Σ. Χαραλαμπίδης
Πάρεδροι Κ. Ευστρατίου, Σ. Χαραλάμπους
Δικηγόροι Α. Χρυσοχοϊδου-Αργυροπούλου, Θ. Ηλιάκης

Διατάξεις: άρθρα 1Α ΝΔ 3989/1959, 25 [παρ. 1 στοιχ. α', β'] Ν 1975/1991

Αίτηση αναγνώρισης πρόσφυγα, Εύλογος χρόνος υποβολής αίτησης, Χώρα προέλευσης, Αρμόδια αρχή για την υποβολή αίτησης, Παράνομη είσοδος στη χώρα

Το πρόσωπο που υποβάλλει αίτηση για την αναγνώριση του ως πρόσφυγα μπορεί να προέρχεται και από τρίτη χώρα και όχι μόνο κατευθείαν από τη χώρα της οποίας έχει την υπηκοότητα. Στην πρώτη περίπτωση όμως απαιτείται να ευρίσκεται εκτός της χώρας του συνεπεία δικαιολογημένου φόβου διώξεώς του. Ακόμη, η αίτηση για αναγνώριση παράνομα εισερχομένου αλλοδαπού ως πρόσφυγα δεν αποκλείεται να υποβληθεί και σε άλλη, πλην της πλησιέστερης στο σημείο εισόδου του αρχή, εφόσον τούτο δικαιολογείται από τις ειδικές συνθήκες της κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Κρίνεται ως αντίθετη στο άρθρο 1Α της Σύμβασης της Γενεύης η διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 στοιχ. β' Ν 1975/1991 (όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή του με το άρθρο 2 του Ν 2452/1996), κατά το οποίο είναι απαράδεκτη η αίτηση αλλοδαπού, αν δεν προέρχεται απευθείας από χώρα, όπου απειλείται η ζωή ή η ελευθερία του. Εν προκειμένω, η απόρριψη αίτησης από Ιρακινό υπήκοο για την αναγνώρισή του ως πρόσφυγα, κρίνεται ως μη νόμιμη, καθώς η αιτιολογία της αντίκειται στις παραπάνω παραδοχές.

[...]

Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση του ... (αναφερομένου στο δικόγραφο εκ παραδρομής με αριθ. ...) εγγράφου της Διευθύνσεως Κρατικής Ασφαλείας του Κλάδου Αστυνομίας Ασφάλειας - Τάξης της Ελληνικής Αστυνομίας του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, με το οποίο αφενός μεν γνωστοποιήθηκε στην Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής ότι με την από ... απόφαση του Προϊσταμένου του εν λόγω κλάδου, απορρίφθηκε σε δεύτερο βαθμό ως απαράδεκτη η αίτηση του αιτούντος αλλοδαπού να του αναγνωρισθεί η ιδιότητα του πρόσφυγα αφετέρου δε ζητήθηκε από την ανωτέρω Υποδιεύθυνση να προβεί σε απέλαση του αιτούντος. Ως συμπροσβαλλόμενη πρέπει να θεωρηθεί και η προαναφερθείσα ... απόφαση του Προϊσταμένου του Κλάδου Αστυνομίας Ασφάλειας Τάξης. Παραδεκτώς προσβάλλεται μόνο η δεύτερη αυτή πράξη, ενώ το ρητώς προσβαλλόμενο έγγραφο προσβάλλεται απαραδέκτως, διότι στερείται εκτελεστότητας, ως αποτελούν εσωτερικό έγγραφο της Διοικήσεως.

Επειδή, η Διεθνής Σύμβαση περί της νομικής καταστάσεως των προσφύγων, συναφθείσα στη Γενεύη την 28.7.1951 και κυρωθείσα με το ΝΔ 3989/1959 (ΦΕΚ Α' 201), ορίζει στο άρθρο 1Α παρ. 2 (όπως η διάταξη αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2 του συναφούς Πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης